

27.5.2026

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Talousvaliokunta torstai 28.05.2026 klo 12.00 / U 31/2026 vp / Asiantuntijapyyntö

U 31/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi teollisen kapasiteetin kiihdyttämisestä ja vähähiilistämistä strategisilla aloilla sekä asetusten (EU) 2018/1724, (EU) 2024/1735 ja (EU) 2024/3110 muuttamisesta

Suomen Yrittäjät näkee tavoitteen pitää teollisuuden kiihdyttämisasetuksen tavoitetta vahvistaa teollista tuotantoa Euroopassa kannatettavana. Samaa aikaa korostamme kuitenkin, että eurooppalaisen teollisuuden kilpailukykyä tulee edistää kokonaisuutena. Tärkeintä on varmistaa, että EU tarjoaa yrityksille hyvin toimivat sisämarkkinat sekä viennin ja investointien kannalta kilpailuetua synnyttävän toimintaympäristön.

Ehdotuksen välittömiä ja välillisiä vaikutuksia suomalaisten ja laajemmin eurooppalaisten yritysten toimintaympäristöön on arvioitava tarkoin jatkovalmistelun aikana. Sääntelyn on tuettava Euroopan strategista kilpailukykyä ja resilienssiä tavalla, joka edistää yritysten kasvua, ei suhteettomasti puutu markkinoiden toimintaan eikä muodostu investointipäätösten esteeksi. Hallinnollisen taakan lisäys on neuvotteluiden kuluessa pidettävä toimijoille mahdollisimman vähäisenä. Sääntelykokonaisuuden on oltava yhtenäinen ja johdonmukainen.

Eurooppalaisten yritysten menestyksen edellytyksenä on mahdollisuus osallistua esteettä kansainvälisille markkinoille. Vienti ja kansainvälinen yhteistyö tukevat myös globaaleja toimia päästöjen vähentämiseksi. Siten eurooppalaisen sääntelyn kehittämisessä on aina huomioitava EU:n kansainväliset sitoumukset, kuten kauppasopimukset.

Alkuperävaatimukset

Eurooppalainen teollisuus hyötyy vapaasta, sääntöpohjaisesta kansainvälisestä kaupasta ja yrityksillä on usein globaalit ja erikoistuneet toimitusketjut. Eurooppalaisten yritysten on voitava hyödyntää parhaita saatavilla

olevia teknologioita ja tuotantopanoksia eikä kilpailua pidä rajoittaa perusteita.

Ehdotetut eurooppalaiseen etusijaan pohjautuvat toimenpiteet poikkeavat paikoin merkittävästi aiemmin vakiintuneista avoimen kaupan ja kilpailun lähtökohdista. Muutos on tietysti osin ymmärrettävä muuttuneen geopolitiikan tilanteen valossa, mutta keinovalikoimaan liittyy myös huolia.

Eurooppalaista etusijaa koskevien määritelmien tulee olla riittävän rajattuja, selkeitä ja täsmällisiä. Etusijan käyttöä tulisi kehittää harkitusti ja hallitusti pitkän aikavälin kilpailukyky mielessä pitäen sekä EU:n kansainväliset sitoumukset huomioiden. Mahdollisten toimien tulisi olla tarkkaan valittuja, jotta niistä ei seuraa kohtuuttomia vaikutuksia, kuten saatavuusongelmia, hintojen nousua tai kansainvälisten kumppanien laaja-alaisia vastatoimia. Suomen Yrittäjät pitää laatuun, kestäväyyteen ja riskeihin pohjautuvia hankintakriteerejä perustellumpana kuin alkuperän sääntelyä.

Suomen Yrittäjät pitää välttämättömänä varmistaa, että sääntely ei suhteettomasti rajoita EU-maiden ja kolmansien maiden välistä kaupankäyntiä, investointeja tai muuta yritystoimintaa. Erityisesti on huolehdittava, ettei asetusta liiketoimintaa sellaisten maiden yritysten kanssa, joiden ja EU:n välillä on voimassa tulliliitto, vapaakauppasopimus tai muu vastaava järjestely. Suomen Yrittäjät pitää kannatettavana, että myös kolmansista maista tuleva tuote voidaan laskea EU-alkuperäiseksi, jos kyseessä olevalla maalla on EU:n kanssa tulliliitto tai vapaakauppasopimus taikka maa on osapuolena WTO:n julkisia hankintoja koskevassa sopimuksessa.

Julkiset hankinnat ja vähähiilisyysvaatimukset

Suomen Yrittäjät katsoo, että vähähiilisyysvaatimusten osalta EU:n ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää määrätietoisia toimia. Ensisijaisia politiikkatoimia tavoitteiden saavuttamiseksi ovat EU:n päästökauppaa, joka ohjaa puhtaiden teknologioiden käyttöön markkinaehtoisesti. Laaja-alaiset ja teknologianeutraalit toimet ovat lähtökohtaisesti tehokkain tapa vähentää päästöjä. Pidämme tärkeänä, että uusia päästövähennyksiä ja puhtaiden teknologioiden käyttöönottoa tukevia toimia suunnitellessa annetaan aina ensisija vaikuttavuudelle ja kustannustehokkuudelle.

EU-alkuperää ja vähähiilisyyttä koskevat vaatimukset julkisissa hankinnoissa ja julkisessa tuessa voivat nostaa hankintahintoja sekä lisätä hankintayksiköiden hallinnollista taakkaa. Nämä vaikutukset on arvioitava tarkoin valmistelun edetessä. Toisaalta päästövähennystoimiin jo investoineet yritykset voivat saada etulyöntiaseman julkisten hankintojen arvoketjussa, mikä on EU:n tavoitteiden mukaista ja kannatettavaa.

Suomen Yrittäjät kiinnittää huomiota siihen, ettei vähähiiliselle teräkselle ole yksiselitteistä EU-tason määritelmää, minkä vuoksi vaatimusten konkreettinen sisältö ja sen mukaisen teräksen saatavuuden turvaaminen jäävät epäselviksi. Julkisiin hankintoihin kohdistuvien, osin päällekkäisten politiikkainstrumenttien kokonaisvaikutukset tarjontaan, hintaan ja laatuun on arvioitava huolellisesti.

Suorat ulkomaiset investoinnit

Suomen Yrittäjät suhtautuu teollisuuden kiihdyttämisasetuksen ulkomaisia suoria investointeja (Foreign Direct Investments, FDI) koskeviin säännösehdoituksiin varauksellisesti. On perusteltua, että EU vahvistaa strategista autonomiaansa ja vähentää haitallisia riippuvuuksia erityisesti kriittisillä toimialoilla. Samalla on kuitenkin tärkeää, että sääntely ei heikennä Euroopan houkuttelevuutta investointikohteena.

Pidämme sinänsä tervetulleena komission pyrkimystä puuttua epäreiluun globaaliin kilpailuun. On kuitenkin kyseenalaistettavissa, ovatko suorille ulkomaisille sijoituksille asetettavat kriteerit toimivin tapa korjata kilpailuasetelmaa. Epäselvää on myös se, miten ehdotus toimii yhteen EU:n tuoreen ulkomaisten sijoitusten seuranta-asetuksen kanssa.

Ehdotus luo uutta, yritysten hallinnollista taakkaa lisäävää sääntelyä tilanteessa, jossa tulisi tavoitella sääntelyn keventämistä. Epäsuorasti rajoitusten kohteeksi joutuvat maat voivat reagoida vastatoimilla, jotka vaikeuttavat yritysten liiketoimintaa kohdemaissa; tämä riski on otettava vakavasti jatkokesittelyssä.

Suomen Yrittäjät suhtautuu varauksellisesti komissiolle ehdotettuihin laajoihin valtuuksiin muun muassa muuttaa vähähiilisyyttä ja eurooppalaista alkuperää koskevia tuotevaatimuksia sekä lisätä asetuksen soveltamisalaan uusia strategisia sektoreita. Laajat delegoidut säädösvaltuudet heikentävät sääntelyn ennakoitavuutta ja siirtävät päätösvaltaa jäsenmailta EU:lle tavalla, jonka lopullista laajuutta on vaikea arvioida. Yritykset tarvitsevat ennakoitavuutta erityisesti investointipäätösten pohjaksi. Delegoidun säädösvallan rajat tulee määritellä esitettyä tarkemmin.

Luvitus

Suomen Yrittäjät kannattaa teollisuuden kiihdytysasetuksen tavoitetta sujuvoittaa luvitusta EU:n jäsenvaltioissa. Lupamenettelyjen nopeutuminen on myönteinen tavoite ja hyödyttää investoivia pk-teollisuusyrityksiä. Suomen Yrittäjät kuitenkin korostaa, että jäsenvaltioille on jätettävä riittävästi liikkumavaraa lupamenettelyjen ja ympäristöasioita koskevien menettelyjen kehittämiseen kansalliset erityispiirteet huomioiden.

Teollisuuden nopean kehittämisen alueet

Suomen Yrittäjät ei kannata ehdotusta teollisuuden nopean kehittämisen alueista esitetyssä muodossaan; se soveltuu huonosti esimerkiksi Suomen kaltaisten maiden toimintaympäristöön. Rahoituksen saatavuuden helpottaminen, TKI-investointien edistäminen, energiatarpeista huolehtiminen, toimitusketjujen ja raaka-aineiden saannin tukeminen sekä osaavan työvoiman tarjonnan varmistaminen ovat sinänsä kannatettavia tavoitteita, mutta niistä tulisi huolehtia koko Euroopan mittakaavassa eikä vain erikseen rajatuilla alueilla.

Suomen Yrittäjät

Petri Malinen
johtava ekonomisti